

 <p>FAKULTA FILOZOFICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI</p> <p>Katedra filozofie</p>	<p>PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE</p>
--	--

Práce (co se nehodí, škrtněte): bakalářská

Posudek (co se nehodí, škrtněte): oponenta

Práci hodnotil(a) (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě):

Práci předložil(a): **Barbora Žitná**

Název práce: **Koncepce humanistické etiky v díle Ericha Fromma**

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cílem práce byl a fakticky i je výklad humanistické etické koncepce Ericha Fromma. Dle mého soudu jej autorka provedla v rámci BP poměrně zdařile - a splnila jak kvalifikační cíl práce, tak i vlastní obsahový cíl.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Autorka využila docela rozsáhlou literaturu a pracovala dle mne ve velice dobré kombinaci vyhledávání a zpracovávání motivů z této literatury a jejich vlastního přehledného uspořádání do obrazu Frommovy etiky. Jen trochu "rozparcelovaného" (viz níže 4. Komentář). Dobrý výběr, dobré nakombinování a slušné formulování všech užitých motivů - to je dle mne hlavním a ne právě snadným přínosem předložené práce. Zdá se, že tyto schopnosti jsou hlavním kladem dovedností autorky. Zpracovaný materiál je přitom poměrně rozsáhlý. Autorka se - pravděpodobně s nemalým respektem vůči látce - zdržela vlastního komentování a podrobnějších či kritických výkladů, její "osoba" se projevuje jen ve vedení témat a postupu a v "parafrázujících" formulacích výkladu. V její/jejich nenápadnosti je obsažen jednak klad - představení hlavních důležitých motivů Frommovy etiky dle užití literatury - jednak případně z odbornějšího hlediska určitý nedostatek: autorka nemá vždy od předloh, resp. od samotné představované koncepce, viditelný kritický, obezřetný odstup - že "tak to píše, vykládá Fromm... /a případně jeho komentátor, vykladač ten a ten"/ - např. viz na str. 18 žitno-frommovské podání stanoviska Spinozova. Tento odstup, umožňující bádání, by byl ovšem zapotřebí pro odbornější zpracovávání témat. Nicméně v rámci BP je autorčino podání, protkané četnými odkazy na zdroje, v zásadě v pořádku.

Práce zároveň působí trochu jako "slepená" z původního základního výkladu a k němu sice souvisejících, ale jakoby "navíc" přidaných témat - individuace, svědomí, Marx - včetně závěrečného pokusu o představení a srovnání Marxových východisek pro humanistickou etiku s Frommovými. Problém individuace i svědomí však do výkladu dobře patří a Marxova východiska byla jak avizována v záměru práce, tak jsou relevantní k rámci Frommovy etiky. (Freuda autorka do práce moc nedala, ale to vidím spíše jako klad, je tam "přiměřeně".)

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce je po formální stránce v dobrém pořádku, formální náležitosti jsou dobré až snad na ojedinělé drobnosti (naneštěstí třeba hned na str. 1, začátek třetího odstavce). Nejčastější, ale ne často, jsou chybějící (či vzácněji přebývající) čárky ve větách. Jazykový projev je dle mne velice pěkný, přehledný, i zde jsou zaškrtnutí jen vzácná.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Práce se mi celkově docela dost líbí. Autorka si opravdu dala práci s nalezením, uspořádáním i podáním prvků a principů Frommovy etiky (FE) a může být použita jako její velmi instruktivní zpráhlednění (i já ji tak využiji!). Jistě lze diskutovat o možných zjednodušeních, jak formulací, tak i zjednodušení problematiky člověka dle Fromma. V dané podobě však mám zatím sklon je však spíše chápat jako klad autorčina formulování a zpráhlednění FE. Bohužel jen, celkově práce spíše “představuje, předkládá” Frommovy dílčí (“rozparcelované”) výklady, než vybudovaný a synteticky ucelený autorčin výklad jeho etiky. V některých zjednodušených formulacích vzbuzuje i otázky (viz bod 5 posudku). Silnou stránkou práce zůstává zpracování mnoha materiálů a přitom přehledné a v zásadě pěkně napsané podání.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Základní výhradu mám vůči tomu, že kapitoly-témata zpravidla nemají úvody, natož na sebe navazující, či, jak by tomu mělo být optimálně, i provázející celkový výklad. Témata jsou zde “najednou”, spadlá z nebe, “vystřelená z pistole”... Text tím působí “poskládaně”, až “výpiskově”. Toto je, myslím, záležitost/podnět k dalšímu studijnímu růstu autorky. Podobně to všeobecně platí i pro mnohé formulace autorky, které by zasluhovaly vzhledem k předlohám - i k lepšímu vyjádření autorkou - větší přesnost. Následují příklady:

Na str. 13 měl být “modus bytí” uveden v samostatně odsazené a adekvátněji formulované větě; navíc je užitá věta hned za větou o speciálním modu vlastnění (existenčním), ale měla odlišovat “modus bytí” oproti “soukromému vlastnictví”, ne “existenčnímu”. Nepochybně se tu autorce jen zamotal/ztratil kousek textu. Podobně na str. 29 “vpadl” (zřejmě sesazením textu?) za “produktivně žijícího člověka” hned jiný člověk - ten, který se “uzavírá hlasu svědomí”...

O něco níže na str. 13 u “nemožnosti popsat bytí slovy” je formulace trochu nešťastná (i když asi Fromm píše něco podobného) - spíše běží o jeho plné vyjádření či zásadní zastoupení slovy, než o holou nemožnost slova užít, využít popisu... Neboť ve stejném smyslu by byla slova bez zkušenosti k ničemu vždy, mj. i u “vlastnění”... Na další stránce hned zase je trochu zkratkovitě “pravé bytí” jako “opravdová motivace našeho chování” je opět, vybráno z kontextu Frommova vyjádření. A podobně následně vyjádření se k “rolí” či “masce” - někdy jsou totéž, spíše ale ne - a problematika toho - a s tím i “autenticity” člověka jsou dost složitější, než zkratkovitě vyjádření nabízí. - Tytéž námitky pak patří i dalším tvrzením, hned k tomu na začátku odstavce na této straně (14). Další výhrada by byla ke zkratkovitému postupu od autoritářského svědomí k humanistickému (str. 30-31). Asi největší “zkrat”/ka je na str. 33, kdy prý Marx návrat člověka ke své podstatě “popisuje jako návrat k Bohu”. Z toho by Marx radost neměl - a studenti a studentky by měli/y být k předlohám pozornější.

- Nicméně tyto výhrady, až na poslední, k textu uvádím především proto, aby nebyly opomenuty - a aby si autorka takových svých zjednodušení byla napříště vědoma. Budeme-li brát formulace jako zjednodušení umožňující “první přehledný nástřel problematiky”, pak jsou v řadě případů - i v této práci, snad - užitečná. V / při odbornější práci by ale vyžadovaly větší “ošetření”, kritičtější pozornost.

- Na str. 26 uvádíte k “pozitivní svobodě” (“ke spojení se světem”) “prostřednictvím práce a lásky”. Nakolik - či/ a “jak” je tu třeba dle Fromma i “sebepoznání”?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Velmi dobře - s oceněním autorkou vykonané práce (k tomuto hodnocení navíc).

Datum: 23.5.2022

Podpis: